

***Een archeologische waarneming na het uitgraven
van een bouwput op de locatie Hofland 6 te
Mijdrecht, gemeente De Ronde Venen***

Archeologische en bouwhistorische verslagen Milieudienst Zuidoost-Utrecht 14

Drs. P.C. de Boer

Juni 2012

Afbeelding voorzijde: impressie van het onderzoeksgebied op 13 juni 2012, gezien richting het oosten

Afbeeldingen: Milieudienst Zuidoost-Utrecht tenzij anders vermeld

Administratieve gegevens onderzoeksgebied:

Provincie: Utrecht
Gemeente: De Ronde Venen
Plaats: Mijdrecht
Toponiem: Hofland 6
Kaartblad: 31B
Centrumcoördinaat: X = 119466 / Y = 469212
Hoekcoördinaten:

NW: X = 119460 / Y = 469218
NO: X = 119475 / Y = 469212
ZO: X = 119473 / Y = 469206
ZW: X = 119457 / Y = 469212

Uitvoerder: Drs. P.C. de Boer (regio-archeoloog Milieudienst Zuidoost-Utrecht)
Bevoegd gezag: Gemeente De Ronde Venen, dhr. S.B.P. Willemsen
ARCHIS-vondstnummer: 419959
ARCHIS-Waarnemingsnummer: 432977
Complex en ABR codering: NX (nederzetting onbepaald)
Periode(n): Late Middeleeuwen - Nieuwe tijd
NAP hoogte maaiveld: Ca. 0,5 m –NAP
Maximale diepte onderzoek: Ca. 1 m -mv
Uitvoeringsdatum: 23 juni 2012

Beheer en plaats vondsten en documentatie: De vondsten en documentatie worden overgedragen aan het Provinciaal depot voor Bodemvondsten te Utrecht.

Hofland 8 (links), Hofland 6 en Hofland 2 voorafgaand aan de sloop van Hofland 6, gezien richting het zuiden.

Locatie onderzoeksgebied in Mijdrecht (google maps; raadpleegdatum 13-06-2011).

Inleiding

De onderzoekslocatie maakt deel uit van de lintbebouwing van Mijdrecht. Het is gelegen in de bebouwde kom en ligt aan de oostzijde van de straat Hofland. Het betreft een perceel waar tot voor kort een winkel stond (Hofland 6). Het plangebied maakt onderdeel uit van een archeologisch monument. Het betreft een 'terrein van hoge archeologische waarde', te weten de historische kern (lintbebouwing) van Mijdrecht (monumentnummer 11971).

Ten aanzien van de hier te plegen ontwikkeling is door de gemeente De Ronde Venen, conform de Erfgoedverordening, vrijstelling verleent ten aanzien van de archeologische onderzoeksplicht. Dit omdat de oppervlakte van de ingreep de in het beleid gestelde ondergrenzen van 100 m² niet overschrijdt.

Onderzoeksdoel

Het doel van het onderzoek is het evalueren van het gevoerde beleid in het licht van de nieuw verkregen gegevens en eventueel het doen van aanbevelingen voor toekomstig beleid.

Methode

Bij aankomst is geconstateerd dat de oude bebouwing was gesloopt en de nieuwe betonnen fundering is aangelegd. Aan de oostzijde hiervan waren enkele betonnen boorpalen zichtbaar. De bouwput was hierbij circa 30 cm breder uitgegraven. Het zuidprofiel was nog wel zichtbaar, maar het profiel was hier puinrijk en vermoedelijk tot op de maximale ontgravingsdiepte verstoord. Het westelijk deel van het noordprofiel ter hoogte van de nieuwe fundering was met worteldoek afgedekt waardoor de zichtbaarheid nihil was. Aan de noordoostzijde van het terrein was in het verlengde van de bouwput een oost-west georiënteerde sleuf gegraven waarin twee betonnen poeren(?) waren gestort. Hier lag nog wel een gedeelte van het noordprofiel open, zodat de archeologische waarneming zich vooral tot deze zone heeft beperkt. Het profiel is fotografisch vastgelegd. Het profiel is tevens nagelopen op de eventuele aanwezigheid van dateerbaar vondstmateriaal. Daarbij is in het bodemprofiel op één locatie een concentratie aardewerk aangetroffen die zoveel als mogelijk integraal is geborgen. Tevens heeft op de locatie een prettig en informatief gesprek met de eigenaar van het perceel plaats gevonden.

Resultaten

Waarnemingen tijdens de sloop

De eigenaar gaf aan dat tijdens de sloop van de achterbouw een aangepunte houten paal is aangetroffen die rechtstandig in de ondergrond stond. Vermoedelijk betreft het een funderingspaal van deze latere aanbouw. De paal kon nog worden opgediept bij een stapel afval. Het stuk bezat nog een lengte van ca. 50 cm en had een diameter van ca. 20 cm. Het betreft vermoedelijk naaldhout.

Ook heeft de eigenaar bij de sloop waargenomen dat de muren op liggende planken waren gefundeerd en dat dit hout slecht bewaard was. Ook zijn diverse muurresten en één of meerdere ronde bakstenen (water)putten waargenomen. Tevens is een met schoon zand opgevulde kelder gevonden. Deze kelder behoort volgens hem tot het gesloopte pand. De vorige bewoonster had hem namelijk verteld dat deze kelder is opgevuld en dat men deze destijds met een betonnen vloer had afgedekt.

Sporen

In het noordprofiel aan de oostzijde van het plangebied was bovenin een laag straatzand zichtbaar. Dit zand bemoeilijkte het afschaven en interpreteren van het profiel, omdat dit droge lichte zand over het profiel stooft. Wel kon worden waargenomen dat zich hieronder tot op de maximale ontgravingsdiepte van ca. 1 m – mv een donkerzwartbruine laag egale humeuze ophoging bevindt. In deze relatief schone ophoging, die zich nog wel het best als 'tuingrond' laat beschrijven, is verspreid over het profiel de aanwezigheid van kleine fragmenten baksteenpuin vastgesteld. Los op de kant lagen enkele brokken veraard veen en min of meer herkenbaar veen dat waarschijnlijk van een dieper niveau moet zijn opgelepeld. Op basis van het gesprek met de eigenaar kan worden aangenomen dat het oorspronkelijke veen pas op een diepte van ca. 1,5 m is bereikt. Dit sluit aan op de resultaten van een onderzoek van RAAP op de locatie Rietveld dat circa 55 m ten

noordoosten van het huidige plangebied is uitgevoerd.¹ Ook hier is ook een ophogingspakket aangetroffen (diepte tussen de 1.00 -1.20 m – mv). Het oorspronkelijke veen werd op een diepte van gemiddeld ca. 1,25 m

¹ Jordanov 2005; Archis waarnemingsnummer 57697; Archis vondstmeldingsnummer 2374.

– mv aangetroffen. Tijdens dit onderzoek is op een diepte van ca. 1 m – mv gedraaid roodbakend aardewerk gevonden dat door de onderzoekers in de late middeleeuwen wordt gedateerd.

Een groot deel van het profiel werd tenslotte ingenomen door een recente ingraving ten behoeve van een ondergrondse olietank. Deze tank was op het moment van de waarneming nog in de bodem aanwezig.

Vondsten

Zoals al aangegeven is in het noordprofiel een concentratie aardewerk aangetroffen. Deze lag op een diepte van circa 0,5 m – mv en circa 1 m achter de huidige achtergevel. Deze is vermoedelijk op dezelfde locatie gelegen als de achtergevel van het gesloopte pand (exclusief de latere aanbouw). Het leek er sterk op dat het ging om de resten van één potindividu. Een deel hiervan is (met rand en oor) stond (hoewel gebroken) nog rechtopstaand in het profiel aangetroffen. Aan de recente breuken was duidelijk te zien dat een deel van de pot bij de aanleg van de sleuf was beschadigd en dat delen missen. Er is een poging gedaan om met een schep dit deel van het profiel af te schaven om te kunnen bepalen of er sprake was van een (afval-)kuil in steek, maar dit initiatief strandde door het stuivende bouwzand. De scherven zijn zoveel als mogelijk verzameld.

Locatie van (een deel van) de aardewerkconcentratie in het profiel, gezien richting het noorden. Op de achtergrond is de zuidelijke zijgevel en de achtergevel van Hofland 8 zichtbaar.

Op basis hiervan konden drie individuele vondstnummers worden gedefinieerd:

Vondstnummer 1 betreft een groot fragment (circa eenderde deel) van een kookpot (grape) van roodbakend aardewerk met minimaal één uitgeknepen worstoor en op pootjes. Het zal hier waarschijnlijk gaan om een tweeorige kookpot op drie pootjes. Het stuk is aan de binnenzijde volledig overdekt met loodglazuur en aan de buitenzijde van de rand tot en met een verdiepte draairibbel op de buik. De onderzijde is sterk beroet en de binnenzijde is, door het vele gebruik, dof en gecracqueleerd. Op een deel van de (niet recente) breuken waren ook roetsporen zichtbaar en op basis daarvan kan aannemelijk worden gemaakt dat de pot tijdens het koken kapot is gesprongen en daarom werd afdankt.

Vondstnummer 1.

Vondstnummer 2 betreft een randfragment van vermoedelijk ook een kookpot (grape) van roodbakkerd aardewerk met aan de binnen- en buitenzijde loodglazuur. Het stuk heeft een flauwe dekselgeul en een uitkragende rand.

Vondstnummer 2

Vondstnummer 3 betreft een klein fragment van een baksteen (oorspronkelijke afmetingen niet te bepalen). Het stuk is gemagerd met zand en aan één zijde is dit met zand bestrooid (foto links). De steen is vrijwel klinkend hard gebakken.

Vondstnummer 3

Het samenstel aan vondsten kan op basis van voorgenoemde kenmerken vermoedelijk niet eerder dan in de 17e eeuw worden gedateerd.

Conclusie

Uit de archeologische waarneming na het uitgraven van de bouwput op de locatie Hofland 6 blijkt dat zich, ondanks de relatief kleine omvang van het plangebied, binnen het niveau van de ontgraving in potentie behoudenswaardige archeologische resten hebben bevonden. Hiermee is informatie over het ontstaan en de ontwikkeling van dit deel van Mijdrecht ongezien en ongedocumenteerd verloren gegaan. In één ontsluiting op het terrein kon aanvullende informatie over de plaatselijke bodemopbouw worden verkregen. Hier is sprake van een egale huneuse ophoging die als 'tuingrond' getypeerd kan worden. Het bij de graafwerkzaamheden gevonden aardewerk heeft een datering opgeleverd die in de 17e eeuw kan worden geplaatst. Het kan hier gaan om een kleine afvaldump (afvalkuil) op het achtererf van Hofland 6.

Aanbeveling

Ten aanzien van het Erfgoedbeleid van de gemeente De Ronde Venen bevelen wij aan om bij kleine planontwikkelingen met een naar verwachting hoog archeologisch potentieel in overleg te treden met de initiatiefnemers en amateurarcheologen. Hierbij kunnen afspraken gemaakt worden over het verrichten van waarnemingen voorafgaand en/of tijdens de sloop van de opstallen en de aanleg van de bouwput (bouwhistorie / archeologie). Hiermee kan in aanvulling op het geldende beleid ook voor deze 'postzegelplannen' worden getracht om aanvullende informatie over het verleden van de gemeente vast te leggen.

Literatuur

Jordanov, M., 2005: *Plangebied Rietveld te Mijdrecht. Gemeente De Ronde Venen. Archeologisch vooronderzoek: Een Bureauonderzoek met veldtoets.* (RAAP notitie 1114), Amsterdam.